

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlömények
a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamációk
Rónai Frigyes kiadó
elmére küldendők.

XXVIII. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
JAMBRIKS LAJOS.

42. szám.

A vasárnapi munkaszünet kellékei.

A vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényünk tudvalevőleg most van revízió alatt. A sajtó már sokféle szempontból tárgyalta a hozandó törvény kellékeit. Mi ezuttal azon társadalmi leltárakra kívánjuk irányítani a közfigyelmet, melyek kellő alkalmazása nélkül hiába hozzuk a leg-tökéletesebb törvényt is, mert végrehajtásáról a biztos sikert biztosítani nem lehet.

A vasárnapi munkaszünet klasszikus hazája Nagybrittánia és az északamerikai Egyesült Államok.

Az ipari és kereskedelmi munkának leg-tökéletesebb haladó fejlődését szinte az angolszászfaj ezen két nagy állama mutatja.

A vasárnapi munkaszünetnek legazigorubb és legterjedelmesebb gyakorlati érvényesítése tehát nem képezi az iparos és kereskedői tevékenység fejlődésének gátját, hanem ellenkezőleg ép a vasárnapi munkaszünet azon tényező, mely az iparos és kereskedelmi munkát leghatályosabban fokozza.

De ha Nagybrittánia és az északamerikai Egyesült Államok területén megfigyelés alá vesszük a vasárnapi munkaszünetnek az alsó néposztályok javára való gyakorlati érvényesítését, akkor azt tapasztaljuk, hogy a vasárnapi munkaszünet jó-tékony és áldásos végrehajtása bizonyos intézmények segítségével volt csak biztosítható.

Az alkoholizmus vérszételés réme megemmi-nítésével fenyegette az angolszászfaj ezen két nagy államában a vasárnapi munkaszünet áldásait az alsó néposztályok körében. Az angolszász társadalom kénytelen volt a vasárnapi munkaszünet áldásainak biztosítására intézményes eszközöket keresni.

A munkások számára az angolszász társada-

lom vezérelemei munkásoktáborokat állítottak fel, melyekben szombat déltől vasárnap estig nemes szórakozásról van gondoskodva. Olvasó- és játék-termek, hangversenyek és felolvasások foglalják le az alsó néposztályok idejét szombat déltől vasárnap estig s megátolják azt, hogy a munkások a hetibért szeszitalokra pocsékolják el. Különösen az egyházi férfiak, a főiskolai tanárok és a főiskolai tanulók s a művelt hölgyvilág gondoskodnak közös erővel arról, hogy a munkásnép nemes testet és lelket üdítő szórakozásban részesülhessenek. Hasonló hatással vannak az alsóbb néposztályokra a nyilvános könyvtárak és különösen Északamerikában egyes dollárkirályok által fejedelmi bőkezű-séggel óriási közkönyvtárak lettek alapítva, melyekben a napilapok és folyóiratokra külön olvasóter-mek vannak berendezve.

Még nagyobb hatást gyakorolnak az angolszász társadalom vezérelemei, az egyházak papjai s a főiskolák tanárai és tanulói a Settlement-ek által. Ezen Settlementekben külön a férfiak és nők s az ifjúság számára berendezett klubok vannak, melyekben a papság, a főiskolai tanárok és tanulók tartanak többnyire vetített képekkel kapcsolatosan előadásokat. Különösen szombat estére helyezik a főhelyi, miért is ekkor néphangversenyeket is tartanak, hogy a munkásoktól heti keresményük elpocsékolásától visszatartsák. Ezen néphangver-senyeknek van legnagyobb és legüdvösebb hatásuk.

Megbecsülhetlen értékkel bír ezen Settlement-ekben azon megfigyelés és tanulmány, melyet a felsőbb osztályokból az alsó néprétegekké váló érintkezőből tanulják meg a felsőbb társadalmi osztályok a széles néprétegek életviszonyait, azok gondolatvilágát megismerni. Ezen érintkezés által rombolják le az elszigetelő válaszfalakat az alsó és felső társadalmi osztályok között s ezáltal a köl-

csönös bizalom tökéjét gyűjtik össze, melynek ér-téke megbecsülhetlen.

Ezen Settlementek egyuttal az alkoholizmus elleni küzdelemnek a leghatékonyabb fegyverei; mert míg az alsó néposztályok alkoholizmus jár-mából ki nem szabadulnak; addig hiábavaló minden szociális tevékenység, addig a vasárnapi munka-szünet nagy társadalompolitikai intézményéből ha-szon nem származhatik.

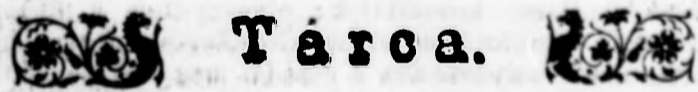
A vasárnapi munkaszünetről szóló 1881. évi XIII. t.-cikknek tervbe vett reformja sem fog nálunk mindaddig sikerhez vezetni, amíg a vasár-napi munkaszünet gyakorlati érvényreemeléséhez nélkülözhetlen szociális segédeszközöket a magyar társadalom meg nem teremti.

Ezen szociális segédeszközök között elsősorban a népkönyvtárak felállítását kell mindenütt keresz-tul vinni. A népkönyvtárak áldásos befolyása félreismerhetlen ugyan, de ezek hatásának kiegészítésére mulhatatlan szükségessé volna a felsőbb osztályok érintkezése az alsó néposztályokkal. Ebben van a legnagyobb hiány nálunk. A korcsma helyett olvasóköriek, dalgyuletek stb. utján kellene a felsőbb osztályoknak alkalmat keresniök a néppel való érintkezéshez.

Az alsó néposztályokkal való kapcsolatot kellene a felsőbb osztályoknak az olvasóköriek, dal-gyuletek stb. utján megteremtteniök, s ezen kap-csolat segítségével indítani harcot az alkoholizmus demonja ellen.

Amíg hazánkban az alkoholizmus demoni hatalma uralkodik, addig sikeres szociális műkö-désre gondolni sem lehet, addig a vasárnapi munka-szünetről szóló 1881. évi XIII. t.-c. reformja gya-korlati sikerrel alig kecsegtethet.

A magyar társadalom vezérelemeinek sorából a lelkészek, tanítók s a községi jegyzők azok,

Tárca.

Treff meg a pipa.

Irta: Winkler István.

Mikor még a gümöri bércek arnyas hajlásában, szirtjei tövében vártam a csengőszavú kopó elől sebes iramban menekülő öze, a megálló s az ebekkel szembe forduló, táncolva közeledő szarvasra, az ámitó sip csalogató szavára szerelmesen, téltékenyen leszálló császár-madárca, volt nekem egy aranyos kedélyű, kifogyhatatlan humor, gazdag tapasztalatu, csipasziv vadászimborán: az „öreg” „ifjabb” Nagy Lajó, baráti néven Lajó bátya. Joggal viselte mindkét jelzőt, az „öreg”-et is, az „ifjabb”-at is. Az „öreg” szó megillette, mert büszke volt nagyapja voltára, iskolás unokájára, de épp oly méltán elvárhatta az „ifjabb” címét is, mert hisz az édesapja ugyanazt a nevet viselte, a mit ő. Vadász-kedvtelése megedzette testét, humora frissen tartotta lelkét. Manapság talán már ő is rábukkant az öregedő vadászok ama keserű igazságára, hogy „nőnek a hegyek”

lelke üdeségéből azonban aligha vesztett s ez többi körülmény gyakran képes pótolni a testi erő meglo-gyatkozását. - Ő róla szól a következő történet is.

Köds novembri reggel volt Csendes, szitátó hideg eső esett az elmúlt éjjel s leverte a földre a sárguló, fonyadó lomb javarésztét. Standjainkról cipőtalpaink élével elkaptuk a nedves, nyirkos, süppedő avart s a felszínre kerülő televény fekete föld türelmetlen áldo-gálásunk alatt sima, tényes területet nyert. Szürke ölmös köd feküdt meg a völgyeket, ormokat s nehé-zedett mindinkább elkedvetlenedő hangulatokra is.

Már vagy egy órája, hogy Miska a pecor eleresz-tette a völgyben Hangost és Csárdást, a két fekete kopót. Fel is vette rogtán egy ózbakot. Bak volt, mert egyenesen feltart a Szkalának, a legszélső standon álló láta is. Átváltott a hercegi területre s vitte ma-gával kutyáinkat. Hát hagyjan, hogy elvitte az irhaja, csak a kutyáinkat látnók már viszont. Aggódunk miat-tuk, mert a Csehországából ideszakadt hercegi jáger különös kedveléssel fogta el a hátáron átváltó kutyáin-kat. A bozús, türelmetlen varakozás, a bizonytalanság idegessé tett bennünket s egyszerre csak azon vetük észre magunkat, mi szélről állók, hogy közeledünk a vadászvonat közepe felé. Lajó bátyánk standjához. Ott

ült borszékén s nézte az előtte pislákodó kis tüzet, a mit unalmában keserves kinnal élesztett nyirkos avarral is nyírfahéjjal. Ő, a ki halálos ellensége volt minden élő előtt standjáról elmozduló vadászunk, szinte meg-örült, hogy összéb huzódunk, mert hiszen beletelik abba még egy jó téllra, amíg kopóink a hercegi völgy-katlanból vi-szakerülnek, ha ugyan a szomszéd már el nem fogta őket. Kutyá nélkül ugy sem tehetünk semmit.

— Kerssetek utközben egy kevés száraz gallyat - kiált felük — hadd lobogjon egy kisé ez a tűz, megszáritkózzunk mellette, azután meg pipaszóval, dis-kuralás-sal hamarabb mulik ez az istenverte idő is.

Kívánságát teljesítettük, jól megraktuk a tüzet, a mely nem sokára — már a körülményekhez képest — elég vigán lobogott is. Körülöttünk, beleveszett tekin-tetünk a libegő-lobogó sarga-piros-kék lángnyelvecskék lidérezátékába s csendes megnyugvással, álmatag jóle-séssel hallgattuk Lajó bátyánk szavát:

Nem hiszem, hogy elfogtak volna a kutyáinkat. Idegen hívásra nem hallgatnak. Idegen csak ugy fog-hatja el őket, ha meglövi előttük a vadat. Lövést pedig nem hallottam. Azt gondolom, hogy elvesztették a völgyi pataknál a szimatot, mert hiszen az sem lehetetlen, hogy a vén bak, hogy üldözőit táltrevezesse,

Sirolin

emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-kóhögés, skrofulozis, influenza

Minthogy értékielen utátratókat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredati esomagolást.

F. Hoffmann-I. a Roche & Cie. Basal (Svájc.)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. Ára üvegenként 4.— korona.

